

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menabile pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătitate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiin, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru edată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Reforma sistemului actual de învățământ.

Discurs de deschidere rostit în conferința învățătorescă din cercul Brașovului de Nicolae Sulică, prof.)

III

Recerînțele îngrămădite ale vieții moderne, progresele rapide pe terenul industriei și comerțului, lupta desperată după noroc și vânătoarea după bani, cari nu mai cunosc margini, cu toatele contribuie, ca omul de azi rar să scape teafăr din lupta grea a vieții. Prea multe se cer azi, pentru-ca omul să pōtă ține pas cu progresele timpului și mai ales pentru-ca să nu fie dat în lături în fața concurenței necruțătoare a celor mai bine pregătiți și a celor mai bine înarmați, în fața luptei pentru existență. Progresele precipitate ale veacului nostru au suprimat nepregătit pe omul de azi, care n'a avut timpul fizic necesar să se înarmeze cu forța organică trebuincioasă. Omul de azi copleșit înainte de vreme de munca cōvârșitoare spirituală, pentru care nu are predispozițiunile necesare de forță organică, e atacat de-a dreptul în temeliile sale organice: în sistemul său nervos, de aici, bōla veacului nostru, nevrositatea sau nevraștenia, care grăsește cu putere aprōpe epidemică în toate clasele societății, la toate etățile și la ambele sexe și face pe om incapabil de muncă ori îi scurtează firul vieții înainte de vreme.

Șcōla de azi trebuie să țină pas cu trebuințele vieții zilnice. Astfel șcōla de azi impune o muncă potențată și elevilor din șcōlă; de aici surmenagiul sau prea mare încărcarea a elevilor, care apoi degenerază în muncă insuportabilă și astfel nimicitōre pentru elevi prin metoda nepotrivită de învățământ al șcōlei de azi. Nenorocirea și primejdia este cu atât mai mare, cu cât precum știut este, predispozițiunea pentru nevrositate se moștenește prin atavism întocmai ca și tuerul sa sau alte bōle organice. Acolo unde nevraștenia nu se moștenește prin naștere, se contractează deja în primii ani ai vieții în urma educațiunei greșite din familie și anume din cauza hranei insuficiente și nesubstanțiale, a neglijerii educațiunei corporale și a gustării de beuturi alcoolice. Astfel deja la etatea de 6 ani, la intrarea în șcōlă — după constatările profesorului de igienă școlar Dr. Schuschny Henric (Nevrozitatea elevilor șcōlelor medii, 1894) — 49.2%, așadar jumătate din elevi sunt predispuși spre nevrositate. Simptōmele cele mai obicinuie ale nevrosității la elevi sunt: durerea de cap, curgerea sângelui din nas, amețeli, tremuratur limbei, al mânei și al degetelor. După statistica Dr.-ului Schuschny dintrē elevii mai mititei sufer de durere nevraștenică de cap 18.4%, ear' dintrē cei mai mărișori 46.5%. Alte simptōme ale nevrosității în șcōlă: isteria, care întocmai ca și tremuratur membrilor, se propagă cu putere epidemică. Astfel un specialist relevă, că într'o șcōlă de fete în 13 Ianuarie simptōmele isteriei s'au arătat la o singură elevă, ear' peste 8 zile, așadar în 22 Ianuarie deja 15 din eleve erau cuprinse de aceeași bōlă nervoasă. Nevrositatea elevilor se manifestă și sub forma de astasie și abasie, adevăc nepuțința de a sta în picioare și de a umbla

pentru cātva timp, apoi sub forma de afonie, adevăc amuțire, și de aphasie, care constă în aceea, că elevul nu 'și pōte traduce momentan gândirile în cuvinte. S'a constatat, că acesta din urmă aparițiune nervoasă își adă esplanarea în frica elevului, și e condiționată de purtarea brutală și impacientă a educatorului. Mulți nesuficienți nemeritați au fost și sunt aruncați numai din cauză că elevul perzându-și cumpētul în fața educatorului său brutal și nervos, nu se pōte reculege, cuvintele i-se opresc în gură și nu e capabil să-și formuleze rēspunsul momentan. În sfērșit aparițiunile cele mai grave de nevrositate la elevi sunt: epilepsia și bōla cunoscută sub numele de chorea.

Că sistemul actual de învățământ potențază și agravează predispozițiunile nevraștenice ale elevilor, pregătind catastrofa ce inevitabil trebuie să urmeze dacă nu se iau de cu vreme măsurile preventive, — nu încapă nici o îndoială.

Nu mai puțin adevărat este, că răul trebuie combătut deja de la temelie. Lupta în contra nevrosității trebuie începută deja în familie printru sistem rațional și igienic de creștere. Tot considerațiuni igienice au preocupat, d. a. și atunci când anul deobșăgitor de milie în statul nostru s'a transpus din al 20-lea an în al 21-lea an al etății. Astfel și cererea multor pedagogi, ca șcōla să se începă nu cu al 6-lea, ci cu al 7-lea an al etății, merită totă atențiunea și considerațiunea. Munca în sine luată — ca muncă rațională — e de natură nu de a distruge, ci de a fortifica și de a oțări organismul. Efectul destructiv al muncii se începe numai atunci, când munca degenerază, devenind prea îndelungată, prea uniformă sau prea intensivă.

Cum ar fi să se ajute șcōla în punctul acesta?

Observându-se liniamentele planului de învățământ, — care în sine nu învōlvă nici un pericol igienic, căci primejdia zace numai în metoda irațională și nepedagogică — instrucțiunea se va mărgini după puțință numai la timpul sau la orele prescrise din șcōlă. Acasă școlarul se va recrea. Ocupațiunea de acasă trebuie redusă la min'mul și strictul necesar. În șcōlă întrē orele de lecții se va introduce o paușă mai corēspunzătoare de recreație, și anume 15 minute; planul de ore de preste zi va fi întocmit sau după principiul gradațiunei succesive, începându-se lecțiile cu obiectul cel mai greu și trecându-se succesiv tot la obiecte mai ușore, sau după principiul variațiunei sau al echilibrării forțelor, alternând un obiect mai greu cu unul mai ușor. În șcōla primară se va observa cu strictețā principiul rotațiunei la învățători, ear' în șcōlele secundare obiectele înrudite vor fi după puțință concentrate în aceleași mâni, pentru-ca elevii să nu fie espuși caprițiului de metod și eventual ignoranței tuturor. Se va pune pond deosebit pe lățirea cunoștințelor de igienă și în sfērșit educatorii, inspirați de duhul inevitabil al abnegațiunei și al paiciinței, vor fi cu o deosebită considerare față de elevii timizi și nervoși.

Tōte acestea sunt chestii de procedură pedagogică, de metod din partea educatorului.

În ceea-ce privește metodică strict luată a învățământului, așadar' procedul psihologic urmat la înăvuierea cunoștințelor, intelectului elevilor, — aici ajungem la acel punctum saliens pedagogic, care e punctul cel mai vulnerabil al sistemului actual de învățământ. A te identifica cu lumea sufletescă a elevului, când e vorba de o grupă de elevi, cu lumea sufletescă a elevilor nu cei mai buni, ei totdeauna cei mai slabi, — acesta este punctul cardinal al învățământului rațional, de care nu arare-ori se starmă nisuițele multor educatori. A 'i vorbi elevului în limba lui și nu într'o limbă înaltă literară sau savantă, pe care n'o pricepe, a te scobori și a te aprofunda în sufletul lui, identificându-te cu sfera lui de judecată și de cunoștințe, pregătind pe cale firăscă și neforțată ideile aperceptive, ce vor servi ca substrat cunoștințelor celor noue în sfera conștiinței, — acesta este acel principiu elementar metodic, la care se reduce și în care culminează totă știința pedagogică modernă.

Acēsta însă însemnează a avē o temeinică cunoștință a intelectului omnesec și mai ales a psihicului elevului, a avē o praxă rațională și pe deasupra a sta în curent cu toate ideile pedagogice, cari tind la simplificarea procedurii învățământului, la ușurarea muncii elevilor, — prefăcând acēstă muncă a lor nu în tortură, ci în petrecere și recreare și astfel în forță și energie vitală — și în sfērșit la fortificarea rațională, neforțată și sistematică a corpului și spiritului elevilor. Valōrea unui adevărat pedagog nu o constituie atestatele sale de șcōlă, la cari de multe-ori ajunge prin diligență, dar' nu prin adevărata pricepere, și nici esamenenele așă numite succese, ce se dau la finea anului cu elevii și cari nu arare-ori sunt rezultatul unei simple dresuri ad-hoc. Valōrea adevăratului pedagog o constituie cultura lui pedagogică, orienturile sale largi de pedagog și hărnicia lui întemeiată pe devotament și conștiințiositate. Șablonul treptelor formale sau indicațiunile unui manual sau două, de cari pedagogul de azi e condamnat să se țină ca orbul de gard, luându-i vederile și înlănțuindu-i ori-ce libertate și independență, încă nu cualifică pe adevăratul pedagog. Trăim în veacul specialisării; pedagogul de azi, ca să pōtă fi la înălțimea chemării sale, pentru-ca să pōtă ține pas cu progresele timpului, progresele științei pedagogice, se cere să fie însuși specialist în bransa sa, ear' adevăratul specialist n'are vreme în de ajuns de a se pute devota cu trup cu suflet carierii sale. — Un pedagog al patriei nōstre se exprimă astfel: Nu 'mi pot închipui o pacoste mai mare pentru șcōlă și în legătură pentru asigurarea existenței omenei, de cât pe învățătorul sau profesorul care cariera sa și-o folosește numai ca titlă și ca isvor de câștig al pânii de tōte zilele, consumându-și puterile nu în propria perfecționare și în greaua muncă a educațiunii, ci în alte îndeletniciri profane, ce cad de parte de atmosfera ideală a templului pacinic al muselor. Și nu 'mi pot închipui pedagog mai slab, de cât pe învățătorul sau profesorul care întră în șcōlă fără a fi meditat profund asu-

pra feliului de prelucrare metodică a materialului de învățământ din aceea zi, ear' acēstă meditare reclamă o aprofundare cu atât mai conștiințioasă, cu cât elevii sunt mai mici și mai nedevoltați. Aici se adeverește încă odată vorba, că quem dii odere paedagogum fecerē, cu alte cuvinte: că singurul testimoniu de capacitate veritabilă pentru ori-ce pedagog practic este devotamentul, conștiințiositatea și rīvna sa de muncă. Cine nu simte greutatea carierei pedagogice și nu are constiința mării sale responsabilități, rămâne cu titlul de învățător sau profesor, însă numele onorific și mult cuprinzător de pedagog la nici un cas nu 'l merită!

„Istoria nēmului.”

Sub titlul de sus publică „Cronica” d'n București în numărul din 21 Iunie v. un prim articol, pe care 'l reproducem în întregime, după cum urmează:

Fără vārsare de sange, până acum, Ungaria se află în plină revoluție.

N'ar fi nimic îngrijitor pentru noi în acēstă stare, dacă am și că în acea țară ar locui numai Unguri. Însē când știm că împreună cu ei locuiesc peste trei milioane de Români, străji neadormite ale idealului nēmului nostru, grija nōstră de tōte zile este îndreptată într'acolo, precum e peste tot locul, unde știm că mai sant frați d'ai nōstri.

Grija nōstră sporește pe zi ce trece, din cauza știrilor ce se răspândesc din Ungaria, știri cari falsifică tot mai mult istoria nēmului nostru. Și ceea ce este mai trist, ceea ce ne îngrijorează și mai mult, este faptul, că noi, cei din regat, nu cunoștem din istorie, din viața fraților nōstri de peste tot locul a prōpe nimic.

Ni-se întēplă fōrte adesea să auzim tineri și chiar bărbați cu ore-care cultură, ba chiar profesori de istoria Romānilor, apunēnd lucruri și fapte ciudate, percepute de ei din ziare și scrieri străine, tōte tendențioase și rēuvoitōre nouă.

Sunt puțini, mai cu sēmă dascălii de la noi, cari să se fi ostenit a cerceta și alte isvōre ale istoriei nēmului, de cât textele pe cari au învățat în șcōlă și din cari și-au făcut evangheliul lor.

Ei bine, istoria nēmului nostru este bogată în fapte eroice, și mai cu sēmă ea arată suferințele și luptele fraților nōstri de peste munți. Ei au un trecut glorios, nu prin câștigare de bătălii, dar' prin statornicia ce ei au arătat, în cursul vēcūrilor, păstrând legea, limba și obiceiurile naționale.

S'a tipărit acum trei ani la Sibiu o lucrare istorică, de o valōre neîntrecută: *Cartea de aur sau luptele politice naționale ale Romānilor de sub Corōna ungară*, de d. Theodor V. Păcățian, un Romān hōtărșit, care pentru curajul d'a căuta adevērul și a' spune fără încunjur, a suferit să fie închis în temnițele ungurești, să i-se confiscē cartea, o lucrare de 800 pagini, și cu tōte acestea el n'a desarmat, nu s'a dat bătut, a mers înainte, a scos acum și al doilea volum al *Cărței de Aur*.*)

Ce cuprinde acēstă *Carte de Aur*?

Aste și documente, cari dovedesc puterea de rezistență a Romānilor, dragostea lor pentru nēm și lege, precum și tōte viclășugariile ce s'au întrebuintat spre a' face să dispară ca nēm.

*) Peste vreo 8—10 zile e gata volumul al treilea. Red.

Mă cutremur de ciudă când ceteșc în gazetele ce apar în țară tot felul de nimicuri, sub cari este pusă chestia Românilor de peste munți.

Unli gazetari prezintă pe Români ca pe un popor care trăiește fără să știe ce vrea, alții mii nu se ostenesc a cerceta cel puțin foile de peste munți, cari cu toată strictețea ce se pune, tot scapă pe ici pe colea cuvinte cari arată adevărul asupra revendicărilor lor.

În *Cartea de Aur* a dlui Păcățian se găsesc intabulate toate evenimentele petrecute de la cucerirea Daciei de către Traian și până în zilele noastre; cu alte cuvinte, tot ce poate lumina această chestie.

Căți Români au citit această carte?

Căți profesori, institutori, ori învățători o posed?

În câte biblioteci se află ea?

Iată câteva întrebări la cari eu mă feresc a răspunde.

Nu mă gândesc a face reclamă dlui Păcățian. N'are lipă. Ungurii au îngrijit a-l trece în cartea nemuritorilor nemului. Pe mine mă preocupă gândul, cum să facem, ca istoria Românilor de pretutindeni să fie cunoscută? Aceasta 'i grija mea, și de aceea, în câțiva numeri voi publica primul act, primul document, ce a putut fi mai deplin conceput și prezentat împăratului Leopold II, acum 200 și ceva de ani: *Supplex libellus Valachorum*.

Din citirea numai a acestui document se va putea pricepe, cari au fost și sunt postulatele Românilor, care este ținta urmărită de ei și cari trebuie să fie căile pe cari ei vor ajunge să le cucerescă.

Asemenea acte trebuiesc să cetească Români, pentru a ști și a cunoște istoria nemului lor, ear' nu aceea ce a spus Andrassy, Kossuth, Băffy, și mai știu eu cine. Băffy, Andrassy, Kossuth și alții ai lor, nu vor face prostia să se gândească la Români. Ei, ca și strămoșii lor, vor zice că *Românii n'au dreptul a se crede o națiune*. Aceasta calitate li s'a tăgăduit de veacuri, și tocmai acum, când ei — Ungurii — se cred aproape de mal, nu vor face prostia să o recunoască de bunăvoie.

Starea de iobăgie, de subjugare, pe care o sufer frații nostri de pretutindeni, se datorește unicului fapt, că ei nu și-au cunoscut trecutul lor, n'au avut nici cea mai mică idee de istoria nemului lor în decursul veacurilor. Abia de vr'o două sute și ceva de ani au început și ei să simtă și să cugete. Rari, — câte unul numai, s'au ivit în cursul vremii, eari au priceput folosul cunoșterii istoriei, dar' cu unul sau doi... ce se putea face?

Învățați Români istoria neamului! Numai într'însa găsiți pilde cari se potrivesc firei noastre și numai în faptele strămoșilor nostri vom găsi îmbărbătare și credință într'o izbândă apropiată.

Nr. 341—1905.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” va conferi cu începutul anului școlar 1905—6 un stipendiu de 300 cor. din „Fundatiunea Ioan și Zinca Roman” pentru un elev de naționalitate română, fără deosebire de confesiune, ce urmăzează la vre-una din școlile medii din patrie, având preferință în sensul literelor fundatiionale aceia cari se înrudesce cu fericirii Ioan și Zinca Roman.

Cererile pentru acest stipendiu au să se înalțeze Comitetului central al „Asociațiunii” în Sibiu (Nagyszeben), strada morii nr. 6, cel mult până la 10 August s. c., provăzute cu următoarele documente:

- Atestat de botez;
- testimoniul de pe anul școlar 1904—5;
- atestat de paupertate;
- eventuale documente prin cari să se constate înrudirea cu fericirii fondatori.

Cererile intrate după termenul de 10 August n. nu se vor considera.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 18 Maiu 1905.

Ioșif Sterca Șulușu,
president.

Ioan I. Lăpădatu,
secretar II.

„Asociațiunea.”

Convocare.

Prin această se convoca adunarea cernală a despărțământului X Brad al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, pe Mercuri în 29 Iunie (12 Iulie, a. c. la 3 ore p. m. în comuna Brad pe lângă următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării în sala școlii populare er. or. din loc.
2. Inscrierea de membri noi.
3. Revizuirea rașiosinului.
4. Stabilirea bugetului.
5. Alegerea directorului și comitetului cercual.
6. Propuneri eventuale.
7. Închiderea adunării.

La această adunare sunt invitați toți membrii de pe teritoriul acestui despărțământ, cum și toți sprijinitorii culturii poporului nostru! Brad, la 17/30 Iunie 1905.

Vasiliu Damian
director.

Concertul din Săliște.

Sibiu, 5. Iulie n.

Noi cei cari locuim în Sibiu și jur am avut fericirea de a asculta o frumoasă operă națională, pe „Moșul Ciocărlan”. Impresia ce ni-au lăsat acele trei seri de însuflețire o mai simțim și acum, de-și de atunci e cam o lună de zile. Ear' dl N. Ștefănescu, tinerul și talentatul tenor de la opera din București, care a cântat atât de frumos rolul ciobanului Stan din opera dlui Flondor, împreună cu dăora Delia Olariu, care a interpretat cu farmec rolul drăguț al Tincutei, după reprezentațiile „Moșului Ciocărlan” au mai dat două concerte. Unul în Arad, unde au fost primiți în modul cel mai călduros, ear' al doilea în frunța noastră comună Săliște, Duminecă seara. Cred că de mult Săliștenii n'au avut fericita ocazie de a auzi cântecele noastre naționale, atât de frumoase, cântate de artiști români așa de distinși. Programul concertului a fost tocmai potrivit pentru publicul curat românesc: s'au cântat aproape exclusiv cântece românești. Ear' artiștii, au plăcut preste măsură. Publicul nu mai înceta cu aplauzele. Se pare că atunci când auzim vocea mlădă și din cale afară dulce a dăorii Delia Olariu îngânându-se, în duet, cu timbrul curat românesc și vocea plăcută, de tenor liric a dlui Ștefănescu, ne vine să strigăm mereu — mereu: „bis, bis!” În urechea unui om musical acordele acestea rămân mult timp întipărite și dacă nici nu putem pretinde de la artiștii nostri, ca să ne cânte mereu, vocea lor se pare că o auzim în fantasmă și mai departe: cum sună lin și duos. Și într'adevăr, când am auzit melodiile cerești ale duetului „O seră de amor” de H. Kirchner, duet care se începe prin cuvintele: „Fermecați de-un ceriu de toamnă”, am rămas și noi fermecați, dar' nu de ceriul de toamnă, ci de sunetele admirabile ale acestei compoziții reușite. Dl H. Kirchner e cunoscut ca compozitor din cei mai buni, ear' acest duet e un adevărat mărgăritar în șirul lung al cântecelor compuse de dsa. De altfel toate punctele au plăcut publicului, care aplauda cu frenesie, așa că cinci puncte d'n program au trebuit repetate. Dl N. Ștefănescu, deja cunoscut publicului din Sibiu și jur, e un tenor liric care are un viitoru dintr'cele mai frumoase și căruia mulți i-au prezis un renume european. Cu ocazia reprezentanței lui „Moș Ciocărlan” dsa a fost lăudat mult chiar și din partea ziarelor săsești. Dsa posedă o școală perfectă, o voce clară sonoră și totodată dulce, împreună cu un timbru nespuns de plăcut. Pe unde numai a cântat, dl Ștefănescu a plăcut foarte mult și a fost lăudat. Și cu tot dreptul: căci dsa are o voce de tenor liric rar de frumoasă. Dăora Delia Olariu este o putere musicală în deplină dezvoltare, luceafăr stăluitor pe orizontul artei musicale române. Are o voce de alt atât de dulce și plăcută, în cât nu ți-s'ar urfi s'o ascuți mereu. În vocea și întrăga ei prezentare se cunoște școala precisă germană, ear' dl H. Kirchner p'ote fi mândru că are o elevă atât de distină. Dăora Olariu cântă cu mult simț și cu o duioșie care farmecă. Vocea ei argintie și clară ca cristalul cel mai curat își pătrunde până în adâncul inimei și te cuprind sentimente de

ceri sprăpe nu ți poți da seamă, când cântă câte o doină națională dulă, care trebuie să miște și pe cel mai rece om.

Acompaniarea la toate punctele programului a făcut-o foarte precis și cu mult simț dăma Minerva Brote, cunoscută ca o artistă perfectă la piano. Dl Kirchner, care era să acompanieze, fiind împedecat a lva parte la concert, d na Brote a avut gentilețea de a lua asupra-și acest rol nu tocmai ușor.

Încheiu în credința că am scris cel puțin aproximativ destul despre acest concert, care a deșteptat în inimile calde ale românescului public din Săliște atât sentimente nobile, cât și dărești-care mândrie națională, că avem și noi artiști, dar' mai presus de toate dorința ferbentă de a mai lua parte la concerte de acest fel și a mai auzi pe iubii nostri artiști: N. Ștefănescu și Delia Olariu.

Ideal.

Revistă esternă

Eveniment epocal în Franția. Întră senzațiile de la Odessa și complicațiunile chestiei marocane zilele trecute s'a întâmplat în Franția un eveniment epocal. Camera deputaților a primit cu 341 voturi contra 233 întreg proiectul de lege despre despărțirea statului de către biserică și fiindcă în senat aderentă despărțirii încă sunt în mare majoritate, despărțirea se p'ote privi deja ca fapt împlinit.

Raporturi intime existau timp de patru-sprezece secolu întră Franția și biserică rom. catolică, regulate mai în urmă prin corcordanța încheiat sub domnia lui Napoleon I., se rup acum prin acest proiect de lege. De aci încolo biserică va fi în Franția organizație particulară, ca ori-ce alte organizații (reuniuni, asocieri, comunități), avizată la propriile puteri atât în privința materială, cât și morală; toate privilegiile și prerogativele 'i încetăză; înfruntarea ei se va restringe numai asupra celor ale sufletului și unica garanță a subsistenței sale are să și-o caute în sine însăși.

Aici au dus ingerințele ei în politica statului, ingerințe cari în alianță cu monarhistii mai ales în timpurile agitate așa zise boulangiste și în campania dreyfussistă erau aproape să reslărne republica. Operațiunea de curare s'a fost început deja sub ministerul Waldeck-Rousseau prin reglementarea cinurilor oălugărești, s'a continuat cu multă energie sub ministerul Combes, a cărui operă e proiectul legii de despărțire, și s'a terminat sub ministerul Rouvier.

Urmările acestei despărțiri, atât pentru stat, cât și pentru biserică, — sunt taina viitorului.

Revolta flotei rusești. De la părăsirea portului român vasul „Potemkin” umbă pe Marea-Neagră, dar' nu se știe pozitiv că în ce direcțiune și cu ce scop. O știră lansată Luni prin Odessa zicea că intenționează să evadeze prin Bosfor și Dardanele spre a ajunge în Marea-Mediterană. Pentru urmărirea și cufundarea lui umbă pe Marea-Neagră un s'ărămătoriu de torpilor, pe care numai ofițeri se află. În ce privește aprovizionarea cu cărbuni și merinde, o telegramă din Constanța spune că în prețima Suliței „Potemkin” a atacat un vas comercial rusesc și i-a luat tot proviantul, ear' o telegramă din Odessa spune că după esirea din portul Constanței s'a apropiat de mal mai departe și a amenințat cu bombardare un sat român, dacă nu le dă merinde. Locuitorii, ca să scape de primejdie li-au dat mulțime de boi.

Se menține știră că vasele de la Siva-stopol încă s'au revoltat și că chiar și personalul de pe vasele comerciale a denegat ascultarea.

Toate aceste știri primesc ore-care confirmare prin o telegramă din Petersburg, care spune că guvernul a dat ordin, ca de pe toate vasele de război aflătoare în porturi să se iee jos părțile de mașinărie și împreună cu întrăgă armatura să se transporte pe uscat.

Privitoriu la situația din Odessa se spune că acum „e liniște” în oraș. Autoritățile au început munca de răbunare, arestând și osândind la morțe sute de inși. Luni, de pildă, tribunalul staterial a osândit la morțe 160 de omeni, cari imediat au fost

împușcați. Dar' în t'imp ce represalii se riste țin în frâu agitația din Odessa. În părți spiritul de revoltă cuprinde tot mult teren. Astfel un ziariu din Paris are știră că în trei guvernamente rezervisti au denegat ascultarea și nu se supun serviciului, ear un ziariu din Königsberg spune că multe regimente de graniță s'au revoltat și propagă pe față revoluțiunea.

Donă burse pentru teatru.

Comitetul societății pentru fond de teatru român dă pentru anul școlar 1905/6 două stipendii de câte 1200 cor. pentru tinerii cari doresc a se cualifica pentru cariera de actori dramatici.

Un stipendiu e destinat pentru un tiner cu aptitudini pentru dramă și tragedie, ear' al doilea pentru un tiner cu talent comic.

În scopul de a se constata talentul acolora cari doresc a primi bursele, se cere, ca concurenții să se prezinte la un concurs public, cu ocaziunea adunării generale a societății, care se va ține în Sibiu în șirul festivităților Asociațiunii.

La această ocaziune concurenții la stipendiu prim vor avé să declameze vre-o poezie ori să reprezenteze vre-o parte d'n un autor dramatic, ear' cel la stipendiu al doilea vor avé să declameze poezii comice ori să reprezenteze vre-un monolog de Alexandri, ori altceva din un autor de comedii.

În bara probelor prestate celor doi concurenți li-se vor vota bursele și li-se vor retribui și spasele de călătorie cu câte 50 cor.

Cei cari vor obține stipendiile vor avea să se conforma tuturor condițiilor enunțate în planul de acțiune al societății, cari li-se vor comunica, la cerere, de secretariul societății. În special vor fi obligați după terminarea studiilor în calitatea de funcționari ai societății, de a organiza și de a instrui trupele de diletanți români din patrie, jucând împreună cu ei teatru, până atunci până când comitetul va afla de bine a-i aplica la această misiune.

Doritorii de a reflecta la aceste stipendii sunt invitați a-și trimite cererile însoțite de atestatele ce au, la adresa secretariului societății, dlui Dr. Ioșif Blaga în Trăit-furdă (Cs. k. m.) până la 1/14 August c.

Brașov, din ședința comitetului societății pentru fond de teatru român, ținută la prima Iulie st. n. 1905.

Ioșif Vulcan m. p.
president.

Dr. Ioșif Blaga
secretar.

NOUTĂȚI

M. Sa Francisc Ioșif a plecat Marti dimineță la Ischl, unde va petrece o parte a timpului de vară.

Înștiințare. Se comunică, că Societatea pentru fond de teatru român a cumpărat manuscrisul cu opera „Crain nou” de fericitul C. Porumbescu, cu dreptul exclusiv de reprezentare. Brașov, 5 Iulie st. n. 1905. Pentru societatea pentru fond de teatru român: Dr. Ioșif Blaga, secretar.

Post de medic. Cu termen până la 26 August st. n. e publicat concurs pentru ocuparea postului de medic cercual la Bethlenháza (pretura Baga, comitatul Caraș-Severin). Cereul e compus din 16 comune aproape toate românești. Dotație 1600 corăne salariu și 600 corăne pașal de călătorie. Cererile concursuale sunt a se trimite protopretorului.

Călduri tropicale. Aproape din toate orașele europene se raportează despre călduri enorm de mari, pe unele locuri chiar până la 46—48 grade Celsius. În țara noastră încă e așa aproape pretutindenea, având omenii și animalele să suferă foarte mult din cauza căldurii. În Sântana-vechă, de pildă, lăsa Lina Kovă s'a murit de insolatie în postarea ascerătorilor, ear' alți mulți dintr'ei s'au bolnăvit grav. Și mai crâncen a fost înăduful alaltaeri în Szeged, unde omenii adunați la tērgul de țără cădeau jos ca muștele, amețiți de căldură, și mulți dintr'ei au murit; asemenea și dintr' vitele scose la tērg s'au prăpădit multe. La Sibiu termometrul arată după amieza 25—30 grade în umbră.

Himen. Ioan Baptist Boiu, oficial consistorial, și Victoria E. Doctor anunță celebrarea cununiei lor pe Duminec în 3/16 Iulie 1905 la 4 ore d. a. în biserica g. nr. din Hecolău.

Cincizeci mii pentru vaci de lapte. Ministrul de agricultură a înscutinat reședinții economice din comitatul Gőrör un împrumut de 50.000 de corone, ca să procure economilor din acel comitat juninice și vaci bune de lapte.

Notariu public în Hunedóra e n- mlt din partea ministrului substitutul de notariu Dr. Nemes József.

Esplosie de gazeuri miniere. În țărna Seil a minelor de cărbuni de la Märlich-Ostrau s'a întâmplat esplosie de gazeuri, pe urma căreia unsprezece lucrători și-au pierdut viața.

Publicare. Se aduce la cunoștință publică, că în comuna Mărgineni (comit. Făgăver) în 22 Iulie 1905 st. n. se va ține târgul de vite. Primăria comunală.

Un șerpe în stomac. În Satoraljauihely țărânul Ioan Szemedy, pe când se afla la lucrul câmpului, s'a culcat în timpul repaosului la amiază pe iarbă și a adormit. În timpul somnului un șerpe i-s'a vârât în gură și s'a fârit prin gâtul până în stomac. Medicii chemați în grabă au putut să scotească șerpele din stomac. („Tribuna“).

O știre caniculară. Un ziar german din Strassburg spune cetitorilor săi, că în una din serile trecute o femeie foarte săracă, înmbrăcată s'a prezentat în palatul episcopului Le Roy din Paris și cerea cu insistență să fie condusă la episcopul. Instiintat despre acesta s'a coborât din etajul în sala din parter însuși episcopul și a întrebat-o de scopul vizitei. „Am adus pentru misionari un mic dar“ — a răspuns femeia — „te rog să iei în primire pachetașul acesta; conține un milion de franci“. Episcopul — judecând după îmbrăcămintea femeii — ordea că „darul“ va fi câțiva gologani. E de înțeles deci nimirea lui când s'a convins că în pachet e în adevăr un milion de franci. A întrebat-o apoi de nume și locuință, ca s'o înscrisse în cartea binefăcătorilor, dar femeia refectându-i că „aceasta nu e de lipsă“ a srit repede din palat. — Atăta e știrea, care înscrisse prin mltă a — orăsciașii.

Pentru anunțuri minelnoșe. Hubert Olen, compozitor în Jamberény, în telegraf cu agentul de anunțuri Friedmann Samuel a publicat în ziare din străinătate oferte de căsătorie bogată, prostind pe mulți inși să se imbie de mire. De la acestia apoi Hubert a stors sume considerabile sub pretext de mijlocire a întâlnirii cu candidata la căsătorie. Înțelegând în sfârșit „cavalerii“ laconi după zestre mare că au fost trași pe sfără, au făcut contra lui Hubert și Friedman arătare, în urma căreia tribunalul din Budapesta a osănit pe Hubert la doi ani de temniță, ear pe Friedmann la o lună. Tablă regescă a redus însă Marți pedepsa lu Hubert la un an și jumătate, ear' a lui Friedmann a ureat'e la trei luni.

Petrecere în Apoldul de-jos. Tinerimea studioasă din Apoldul-de-jos acanază Duminec în 16 Iulie n. 1905 în „Barcul oprit“ petrecere de vară. Inceputul la 1 oră p. n. La cas de timp nefavorabil în sala 4 oie. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat este destinat spre scopri filantropice.

Concert în Lugo. Reuniunea română de cânt și muzică din Lugo invită la concertul popular cel va da Mar. la 28 Iulie (16 Iulie) 1905 sub conducerea dirigentului Ioan Vida în grădina hotelului „Concordia“. După concert urmează petrecere dansantă. Inceputul concertului sera la orele 9. Concertul va avé loc și în cas de timp ploios.

Petrecere în Certeșul-de-sus. Cu ocașunea adunării generale a despărțământului VIII. al „Astrei“, care se va ține în comuna Certeșul-de-sus la 29 Iulie v. 1905 în zina de Sânt-Petru, tinerimea studioasă din loc și jur aranjază petrecere cu dans în sala dlui F. Segesvari din Hondol. Intrarea de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Inceputul la 8 ore sera.

Fără nici un reclam crucea sau stéua după electrc-magnetica a dlui Müller Albert, Budapesta V. Vadă s'utca 42/V a devenit reamăntă în tôte părțile lumii. Fôrte mulți după folosința acestei crucei s'au vindecat de boala vechi, așa în cât de la acestia în tótă zina sosesc scrisori pline de mulțumire. Dl fotograf Kisschild Adolf din Csengerka scrie amătorele: „De mult timp trebuia să-mi arăt marea mulțumire ce o am față de aparatul

afiat prin d-ta; asta însă cu adinsul am tăcut-o până acum, deor ece cu cea mai mare euriolitate am așteptat să văd efectul crucei R. B. 86967 și la nevasta mea. Acum în e cu cea mai mare bucurie constat, că nevasta mea, care dufându o pieptul și stomacul în cât îl lipsia foia de mâncare, cu ajutorul aparatului d-vostre s'a ficut pe deplin sănătósă. Prin urmare aparatul dvostre sunt silit a'l lauda și a'l recomanda fie-cărui suferitoriu de boale. Prețul aparatului mare este 6 corone.

PARTEA LITERARĂ.

Limba nouălor cărți bisericești.

(Urmare.)

Pe calea aceasta, care nu era cu nimic mai interesantă decât calea pe care o urma limba românească preste tot, se ajunge în jumătatea a doua a secolului trecut — după numeroase și caracteristice aventuri mai lipsite de pe calea trănicioiei pe care o dăduse Veniamin inovațiilor sale la o limbă, care nu se mai poate lăuda cu caracterul ei rominesc, așa cum se poate zice aceasta despre limba anterioară secolului luminilor și al reformelor. Civilizația romină, care a fost o necesitate istorică și care pentru noi Romini — mai ales pentru cei din Regat — a fost, după cuprinzătoarea expresie a dlui Iorga, „o pripiță civilizație de forme“ și-a dovedit calitatea aceasta din urmă și în ceea ce privește limba noastră, pe care secolii trecuți au știut-o păstra sfântă, neatinsă și proprie ființei noastre etnice. Preste tot, urmărind cu cuvenita luare aminte felul îmbogățirii și premenirii limbei noastre în cursul veacului al 19-lea ne vom putea încredința pe deplin despre adevărul, pe care un bun scriitor din România l-a cuprins în cuvintele: „Îmbogățirea și premenirea limbei noastre nu s'a făcut cu măsura și în marginile cuvenite. Era și de așteptat. Viața limbei e în strinsă legătură cu întreaga viață a unui popor; schimbarea ce a suferit limba noastră e una dintre componentele întregii noastre misiuni dela jumătatea secolului al XIX-lea încoace cu toate părțile ei bune și rele. Acelaș popor îmbătat de forme nouă în toate, acelaș popor, care are așa de puțin respect de trecut, fie bun, fie rău, așa de puțină evlavie de amintirile lui istorice, așa de puțin spirit de tradiție și de continuitate în schimbarea așezămintelor, legilor și obiceiurilor nu se putea să nu fie acelaș copil entuziast, dar cam ușurel și nechibzuit și în înnoirea limbei... Ia în mină astăzi ori ce ziar rominesc, o carte de școală, o circulară ministerială, o revistă bisericească și vezi ce corcitură de limbă se scie și se vorbește de cei mai mulți oameni „culți“ în țara rominească, de 30—40 de ani încoace, o limbă impestriată, barbară, degenerată, fără miez, fără caracter propriu național — o limbă pripășită, importată din Franca, îmbrăcată doar în fugă într'un fel de haină rominească, haină ca va de ea.“ În această nevednică tărcătură, fără gingășie și putere s'a scris și se scie încă, pe alături de îngustul, dar vecinicul riu adevărat, o întreagă literatură, maimuțărind une ori pe temele cele mai îndrăjit naționale — simțiri și gânduri străine. S'a mers până acolo, înscrisse limba ziarului „Astrea“, e poeziei, a navelor, a legilor și regulamentelor, limba neînțeleasă, a luat în stăpânire, răpindu-le astfel priceperii poporului, până și Cărțile Sfinte“).

Cu adoptarea hainei străbune pentru scrierea rominească în sec. menționat s'a ivit necesitatea de a introduce scrierea cu litere latine și în cărțile bisericești: o reformă care se ivise de odată cu ceeaaltă reformă a cărților bisericești: limpezirea ei de slavonisme și în genere de toate notele ei necorăspunzătoare timpului. În realitate o revizuire temeinică, în care să se țină cont pe de o parte de progresul limbei vii — între marginile cuvenite — ear pe de altă parte de necesitățile timpului, precum și o reeditare critică a căr-

¹⁾ Cf. Serisoare din Germania, de I. A. Rădulescu în „Omagiul lui Titu Maiorescu“. București 1900. pg. 461.

²⁾ Cf. N. Iorga. Sămănătorul anul 1903. București pg. 821.

tilor sfinte într'o epocă atât de bogată în schimbări nestatornice și în conziderații nemature, de altcum trebuie să o recunoaștem că n'a fost o problemă dintre cele mai ușoare și ar fi fost fără îndoială și mai grea — și prin urmările ei și mai nefastă — dacă celor ce voiau să procopsească prin osteneala lor Biserica nu le-ar fi stat la dispoziție lamura de mîere a vechiei limbi bisericești, în care s'au făcut îmbielșugatele tîlcuiri ale cuvîntului lui Dumnezeu. Dar aveau la îndemînă întreaga literatură bisericească veche și nu s'ar fi tractat de altceva decît de adoptarea noiei haine, care era scrierea cu litere latine și de ducerea cu un pas mai departe a purificării limbei de slavisme și grecisme exagerate și neînțelese de nimeni — și a limpezirii graiului, — lucrare, care în partea a doua a ei nu li-a fost grea nici călugărilor vechi, cari înțelegeau că toată greoaia lor erudiție e cu cuviință să o pună la picioarele încălțate cu opinci ale țărănilor.

În epoca aceasta, care avea să dea ceva statornic vieții rominești, dar care în realitate era fără conștiință de trecut, de viitorul și de chemarea noastră, în această epocă, zic, în treburile bisericești nu era mai mică învălmășala de cît în celelalte părți ale vieții rominești. Judecînd mai de aproape această învălmășală nu-și affă o justificare deplină, pentru că în România capii bisericești nu erau și capii politici ai națiunei, ca să mă exprim așa, cum a fost la noi Șaguna bunăoară, care a trebuit să-și cheltuiască multă vreme și multă energie ca conducător politic al Romînilor de sub păstoria lui, energie care ar fi putut să și-o cheltuiască pentru binele și ridicarea Bisericeii, dacă condițiile ar fi fost acelea ale Bisericeii din România. Starea de lucruri menționată permitea însă fiecăruia o activitate arbitrară; lipsia un dictator cu greutate în chestiunile bisericești, în timp ce fiecare făcea cum îl tăia capul, astfel în cît oamenii a căror activitate a fost un sacrilegiu formal pentru biserică au fost lăsați în voia lor să lucreze pentru „ridicarea“ bisericeii, la adresa căreia munca lor nesocotită era un adevărat atentat.

Astfel, ca să ilustrez și cu câteva exemple starea bisericeii din Țările romine, — înțilnim la anul 1859, adevă cu un an după edarea Bibliei complete din partea fericitului întru pomenire metropolitul Andreiu baron de Șaguna, cu 3 ani după Biblia completă dela Buzeu și cu 40 de ani după Biblia dela Petersburg, — din cari din toate mai era un număr enorm de exemplare nedesfăcute și mai sînt încă și astăzi, — la 1859, zic, înțilnim pe multilateralul Ion Heliade Rădulescu, ale cărui bune intențiuni rominești nu se pot discuta, lucrînd în cîmpul înălțat al bisericeii. După ce a dat în o serie lungă de traduceri pe cei mai înscămnați clasici ai lumii, Heliade credea că va face foarte bune servicii poporului romin, dacă va da în o traducere nouă, corespunzătoare și acomodată progreselor timpului, în care trăia, și Cartea cărților — Biblia — într'o limbă rominească italianizată, așa precum credea el, că trebuie să fie limba descendenților dela romanii — frați cu italienii. La anul 1858 a și apărut primul fascicol din Biblia „biblicistului Heliade“ (așa-l porecise Șaguna pentru tractatele scrise sub titlul de „Biblice“.) într'o limbă care mergea adesea până la identificare cu limba italiană. Acest fascicol, care reprezintă în miniatuă întreaga activitate viitoare pe terenul bisericeesc al lui Heliade, a cauzat unos de polemici purtată de metropolitul Șaguna cu Heliade, polemică purtată de acest din urmă cu atîta patimă și înverșunare, înscrisse să-și stoarcă admirația tînă deapănă și corectă a lui Șaguna, care din tot blind și-a exprimat marea dură de a vedea batjocorită haina cea cinstită a bisericeii noastre din partea unui om, care a destul lipsește voință și rîvnă, dar îi lipsește înscrisse îndreptățirea de a traduce sfintele cărți ale Bisericeii — ar trebui conform Șaguna-

³⁾ Cf. Respingerea unor atacuri în treaba unei traduceri nouă a Bibliei, de A. baron de Șaguna. Sibiu 1858.

⁴⁾ Cf. Sumarele ședințelor sfîntului sinod al bisericeii autocefale ortodoxe romine. București. 1882. pg. 305.

⁵⁾ Cf. Biografia preasfîntului Dionisie Romano, de P. S. Melchisedec. București 1882 pg. 46.

⁶⁾ Cf. Reforma limbei bisericești, de S. G. Virgolie în Convorbiri literare, anul 1877 Iași pg. 433 sqs.

⁷⁾ Cf. Predicătorul. Ziar eclesiasc. Iași. 1880 pg. 240 sqs.

lui 64 al sinodului al 6-lea dela Trula (691) să fie teolog crescut în spiritul bisericeii — precum și capacitatea de a îndeplini în mod ireproșabil lucrul acesta. Șaguna a avut tot dreptul să pretindă, că după cum toate lucrurile aparținătoare bisericeii sînt sfinte, tot așa e sfîntă și limba cărților sfinte, pe care nu-i e permis nimănuia a o profana sub nici un titlu. Heliade a respins observările cele juste și pîrintești ale metropolitului Șaguna înscritind în termenii cei mai nedecenți și trecînd preste ori ce margine de bună-cuviință, în urmă însă totuș s'a văzut silit a recunoaște, că întreaga lui operă pe terenul bisericesc e un non sens și că prin urmare nu mai are rost continuarea acelei traduceri. De aceea a și părăsit gîndul acesta, care nici un folos nu promitea nici literaturii bisericești, nici filologiei romine.⁸⁾

După încercarea aceasta alui Heliade cu 15 ani mai tîrziu societatea biblică britanică, care în scopul ei foarte frumos nu știe alege totdeauna mijloacele cele mai bune, (cît pentru noi Romini am putea zice că nici odată nu știe alege cele mai ducătoare la scop mijloace) tipărește în tipografia lui I. Goldner (!) din Iași traducerea „Santei scripturi după textul original“, făcîntă — de cine, nu se știe, probabil de vre'un Jidan — într'o limbă atît de nerominească și ca fire și ca construcție, și atît de ultramodernizată — stricată, încît te cuprinde o groază și un dezgust cetînd măcar și numai un stich din ea. La anul 1873 apare în tipografia lui Victor Hornyásky dîn [Pesta aceeaș traducere a Bibliei cu aceleași oribile greșeli de limbă, cari totuș n'au fost în stare să împedecă răspîndirea cărței printre Romini. Ce păcat că aceste donă ediții sînt atît de lăpăte printre Romini, făcînd astfel aproape imposibilă pătrunderea edițiilor celor bune (cea dela Buzeu și alui Șaguna), cari și în urma prețului cu mult mai mare de cît al aceloră, străbat cu mult mai anevoios.

Alt caz: în 1879 la Craiova, sub firma unui evreu tipograf autori necunoscuți — după toate presupunerile tot jidan, poate chiar însuș tipografal — anunță că s'au hotărît a „corege“ și a tipări toate cărțile Bisericeii romine“... și alte și alte aberații, unele mai puțin altele mai mult boacăne de cît cele amintite.

Inscrisse din punct de vedere istoric-cultural bisericesc este activitatea episcopului dela Buzeu, Dionisie Romano Traianopoleos (originar din Sălăște, lingă Sibiu) care tipărește la anul 1869 în cheltuiala ministerului de culte pentru prima oară cu litere latinești Evangelia și Apostolul, dorînd, ca ele să poată fi introduse la Romini din Macedonia⁹⁾, ear mai tîrziu tipărește sub titlul „Adunări de rugăciuni“ Molitvelnicul, în care se vede apriat tendința de a înoi și premeni limba cărților bisericești. Din norocire epp. Dionisie s'a știut feri de extremele primejdioase, în care cu mare ușurință ar fi putut cădea, după obiceiul timpului; schimbările făcute de el sînt preste tot foarte cumpătate și în de obște firești și folosite. El a înțales cu adevărat calea ce trebuie urmată în deslășirea textelor sfinte și în curățirea limbei bisericești de vorbele slavone, cari pot fi scoase fără neajuns, ca unele ce sau n'au dobîndit încă împămîntenirea deplină sau se pot înlocui cu altele curat rominești și înțelese de popor¹⁰⁾

⁹⁾ Cf. Respingerea unor atacuri în treaba unei traduceri nouă a Bibliei, de A. baron de Șaguna. Sibiu 1858.

¹⁰⁾ Cf. Sumarele ședințelor sfîntului sinod al bisericeii autocefale ortodoxe romine. București. 1882. pg. 305.

¹¹⁾ Cf. Biografia preasfîntului Dionisie Romano, de P. S. Melchisedec. București 1882 pg. 46.

¹²⁾ Cf. Reforma limbei bisericești, de S. G. Virgolie în Convorbiri literare, anul 1877 Iași pg. 433 sqs.

Va urma).

Cărți și reviste.

„Căntece de copii și jocuri“, adunate și adnotate de Dr. A. Bogdan-Hoy. Au apărut în editura librăriei Ciureu (Brașov) și costă 32 flori.

Nr. 291 1905.

[133] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei Drâmbariu, protopresbiteratul Alba Iulia, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea de la stat a venitelor preoțești.

Concurenții, — cari trebuie să fie absolulți de gimnasiu — își vor înainta petițiunile, cu toate documentele recerute, subsemnatului oficiu, în termenul susindicat, fiind datori a se prezenta în biserică, conform prescrișelor regulamentare, pentru a cânta respective a celebra și a cuvânta.

Oficiul protopresbiterat gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, 10 Iunie 1905.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

[136] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos indicate din protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Codlea**, salariu 600 cor., 100 cor. bani de cuartir, lemnele de foc și $\frac{1}{4}$ jug. pământ.

2. **Vulcan**, salariu 600 cor., 50 cor. relut de cuartir, lemnele de foc și $\frac{1}{4}$ jug. pământ.

3. **Poeana Mărului**, salariu 600 cor., 60 cor. relut de cuartir, 12 pro $\frac{1}{4}$ jug. pământ, lemne de foc 2 orgii.

4. **Cheia**, salariu 480 cor., restul până la 600 cor. se va acoperi sau din ajutorul de la stat sau din fondurile arhidieceșane, cuartir liber, lemnele de încălzit și $\frac{1}{4}$ jug. pământ.

De la concurenți se cere, ca pe lângă cualificațiunea prescrișă să fie buni cântăreți și să aibă abilitatea de a conduce un cor, eventual a ține și strănă.

Cuincuenalele se vor computa numai de la instituirea definitivă a respectivului învățătoriu.

Învățătorii instituți la aceste posturi sunt datori a cânta în Dumineci și sârbători cu copii în biserică.

În conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Zernești, în 18 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat al Branului

Ioan Dan
adm. prot.

Nr. 713 1905.

[135] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos semnate din protopresbiteratul Agnietei, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Agnita**, cu salariu de 600 cor., de la comuna politică 150 cor., din repartitie 450 cor., grădină, cuartir și lemne.

2. **Alțina**, cu salariu 600 cor., 300 de la stat și 300 cor. din repartitie, grădină, cuartir și lemne de foc.

3. **Bârghiș**, cu salariu de 600 cor. din repartitie de la popor, grădină, cuartir și lemne de foc.

4. **Ighisdorful-român**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, grădină, cuartir și lemne de foc.

5. **Noerichin**, cu salariu de 600 cor., de la regim 120 eventual 300 cor., din fondul bisericeii și repartitie 300 cor., grădină, cuartir și lemne de foc.

6. **Ruja**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, grădină, cuartir și lemne de foc.

7. **Vecerd**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, grădină, cuartir și lemne de foc.

8. **Verd**, cu salariu de 600 cor., de la comuna politică 140 cor., din fondul bisericeii 160 cor., din repartitie 300 cor., cuartir, grădină și lemne de foc.

9. **Sulumberg**, cu salariu de 600 cor., din fondul bisericeii 200 cor., din repartitie 400 cor., grădină, cuartir și lemne de foc.

Cuincuenalele se vor computa numai de la instituirea definitivă a respectivului învățătoriu.

Concurenții au să se așternă rugărilor instruite conform normelor din vigore în termenul de sus subsemnatului oficiu protopresbiterat și a se prezenta înaintea de alegere poporului în biserică pentru ași arăta deșteritatea în tipic și cântări.

Învățătorii instituți în posturile mai sus indicate sunt datori a cânta Dumineca și sârbătore cu copii în biserică, ear' în comuna Ighisdorful român a presta și servicii cantonale, și la însărcinarea comitetului parohial a cultiva și grădina de pomărit.

Bendorf, în 15 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tracului Agnita.

Nicolae Gavrea
adm. prot.

Nr. 558 1905.

[134] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh clasa primă din **Cernatul-inferior** cu filiile *Canta-șorheiu, Cernatul-superior, Dalnic, Marcoș-falșu, Moacăș, Eresztvény Besenyő, Ikașalu și Lécșalu*, în protopresbiteratul Treiscaune, prin acesta se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în ziarul oficios „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Concurenții au să așterne cererile conform normelor în vigore subsemnatului oficiu protopresbiterat, și au să se prezenteze în vre o Duminecă sau sârbătore în biserică din comuna materă spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Brețcu (Bereczk), 30 Maiu 1905.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Treiscaunelor.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 503 1905.

[132] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante învățătoarești de la comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșei se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Mogoș Valea Barnei**, salariu 600 cor., anume 360 cor. de la popor și 240 cor. ajut votat de la stat, locuință în edificiul școlii și lemnele trebuincioșe de foc.

2. **Muncel**, salariu 600 cor., de la popor 400 cor., ajutorul statului 120 cor. și din fondul bisericeii 80 cor.; locuință în edificiul școlii și lemne de foc.

3. **Ocolișul mare**, salariu 600 cor., solvit din repartitie și cassa bisericeii, locuință în edificiul școlii și lemnele de foc.

La cas că învățătoriu va pute înființa cu aduții cor bisericeș, va primi de la comitet o deosebită remunerațiune și pentru cor.

4. **Runc cu filia Luncalargă**, salariu 600 cor. de la popor, locuință corăspunzătoare în edificiul școlii și lemne de foc.

Cuincuenalul la toate posturile se solvește numai după anii serviți în respectiva comună ca definitiv.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi să își înainteze cererile înzestrate conform normelor în vigore subscrisului oficiu — în termenul deschis.

Ofenbaia, 14 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Lupșei în conțelegere cu comitetele parohiale con cernente.

Vasile Gan
protopresbiter.

Dinți!

Atelierul tehnic de dinți
E. DIEKER

Sibiu, str. măcelarilor 30, etagiul I

(108) 3—3 (vis-à-vis de catedrala gr. or.)

Au apărut în **Tipografia arhidieceșană**:

Noul abecedar de Dr. Petru Șpan
Prețul e 40 fileri.

Călăuza noului abecedar
De acelaș. — Prețul 20 fileri.

Se pot procura de la **Librăria arhidieceșană**.

NOU!
Verigile pentru bățături
patent americane ale lui
Cook & Johnson.

Cel mai bun și mai sigur mijloc al timpului present, de efect miraculos și imediat alinător de dureri.

Se capete în toate farmaciile din Austro-Ungaria. 1 bucată în cuvertă 20 fil., 6 bucăți în carton 1 cor. Prin postă 20 fileri mai mult.

Deposît principal: Farmacistul Josif Török
Budapeșta, VI. Király-utca 12.

Deposît central pentru Austro-Ungaria:
(34) 16—16 „Zum Samariter“, Graz.

Atențiune: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată și liberă de ori-ce substanțe păgubitoare.

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun și mai eftin, pentru ori-ce albituri și pentru ori-ce metodă de spălat.

Garanță: 25,000 cor. plătește firma Georg Schicht în Aussig fiecareia, care dovedește, că săpunul ei cu numele „Schicht” conține ôrecari adașuri stricaciôșe.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia arhidieceșană**:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria arhidieceșană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

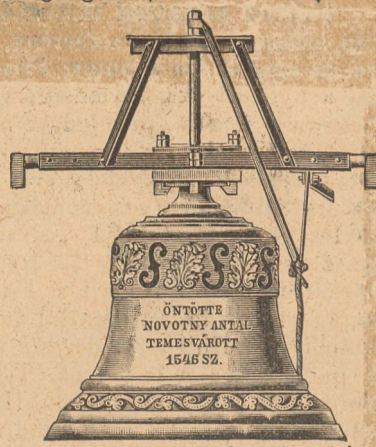
în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote armonioșe, pe lângă garanță de mai mulți ani, te fie-care mărime, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întorče clopotele cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomandă: (119) 4—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoșă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătute, de sine stătătoare, spre ajustarea clopotelor bețrâne cu corône de fier bătut, ca și spre turnarea de tóce din metal. Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jos.

Preț curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. La espositia milenară din Budapeșta 1896 premiat cu medalia cea mare.

La **Librăria Tipografiei arhidieceșane din Sibiu** se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

... Inaltpreasânției Sale Domniului **IOAN METIANU**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de toate zilele. — Polunoșnița Sâmbetei. — Rânduēla Utreniei — Ciasul dintăiu, al doilea și al șeselea. — Rânduēla Obedniței. — Ciasul al nouēlea. — Rânduēla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicițele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rânduēla Sinacariului. — Bogorodicițele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusiv 1952. — Explicare despre rubricile Păschăliei și folosirea aceloră. — Însemnarea cum se cetese Evangeliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusali, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.